Hallituksen esityksen 167/2018 vp keskeiset ehdotukset, joissa ehdotetaan käytettävän kansallista liikkumavaraa

Hallituksen esityksellä on tarkoitus täytäntöönpanna kansallisesti niin sanottu viides rahanpesudirektiivi (EU 2018/843). Viidennellä rahanpesudirektiivillä muutetaan neljättä rahanpesudirektiiviä (EU 2015/849). Neljännen rahanpesudirektiivin 5 artiklan mukaan ”*Jäsenvaltiot voivat rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseksi antaa tai pitää voimassa tämän direktiivin soveltamisalalla tiukempia säännöksiä unionin oikeuden rajoissa.*”

1. lakiehdotus, pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmä (keltaisella kansallinen liikkumavara)

Direktiivin 32 a artikla	**Tiedonhakujärjestelmä**	**Rekisteri (pienet luottolaitokset poikkeusluvalla)**	**Rekisteri (maksulaitokset, sähkörahayhteisöt, virtuaalivaluutan tarjoajat)**
Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön keskitettyjä automatisoituja mekanismeja, kuten keskitettyjä rekistereitä tai keskitettyjä sähköisiä tietojenhakujärjestelmiä, joiden avulla voidaan ajallaan tunnistaa mikä tahansa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on niiden alueella toimivassa luottolaitoksessa olevan IBAN-tunnisteisen maksutilin ja pankkitilin, sellaisena kuin ne määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 260/2012, sekä tallelokeron haltija tai jolla on määräysvalta tällaiseen tiliin tai tallelokeroon. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle näiden kansallisten mekanismien ominaisuudet.			
…asiakas**tilinhaltijan** ja kaikkien sellaisten henkilöiden osalta, jotka **oletettavasti toimivat asiakkaan puolesta**:	1) tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai	1) tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai	rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 3 luvun 2 §:ssä tunnistettavaksi säädetystä asiakkaasta:

- **nimi** ja **joko** - 13 artiklan 1 kohdan a alakohdan saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annettujen kansallisten säännösten mukaisesti vaaditut muut tunnistetiedot (13 art. 1 kohta, a alakohta: asiakkaan tunnistaminen ja tämän **henkilöllisyyden todentaminen** luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä peräisin olevien asiakirjojen tai tietojen perusteella) **tai** - **yksilöllinen tunnistenumero**	sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä tilin tai käyttöoikeuden hallinnan luonne ja sen alkamis- ja päättymispäivä	sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä asiakkuuden alkamis- ja päättymispäivä	1) täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen; 2) asiakkuuden alkamis- ja päättymispäivä.
asiakastilinhaltijan **tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan** osalta: - **nimi** ja joko - 13 artiklan 1 kohdan b alakohdan saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annettujen kansallisten säännösten mukaisesti vaaditut muut tunnistetiedot (13 art. 1 kohta, b alakohta: tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan tunnistaminen ja kohtuullisten toimenpiteiden toteuttaminen tämän **henkilöllisyyden todentamiseksi** siten, että ilmoitusvelvollinen on vakuuttunut tietävänsä, kuka on tosiasiallinen omistaja ja edunsaaja, mukaan lukien se, että ilmoitusvelvollinen toteuttaa oikeushenkilöiden, trustien, yhtiöiden, säätiöiden ja vastaavien oikeudellisten järjestelyjen	2) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 1 luvun 5—7 §:ssä tarkoitettujen tosiasiallisten edunsaajien täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus	2) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 1 luvun 5—7 §:ssä tarkoitettujen tosiasiallisten edunsaajien täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus	

osalta kohtuulliset toimenpiteet asiakkaan omistus- ja määräysvaltarakenteen ymmärtämiseksi;) tai - **yksilöllinen tunnistenumero**			
pankki- tai maksutilin osalta: - **IBAN-numero** ja - **tilin avaamis- ja sulkemispäivä**	3) pankki- ja maksutilin IBAN-numero tai muu yksilöintitunnus, tilin avaamis- ja sulkemispäivä	3) pankki- ja maksutilin IBAN-numero tai muu yksilöintitunnus ja sekä tilin avaamis- ja sulkemispäivä	
tallelokeron osalta: - **vuokraajan nimi** ja **joko** -13 artiklan 1 kohdan saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annettujen kansallisten säännösten mukaisesti vaaditut muut **tunnistetiedot tai** - **yksilöllinen tunnistenumero** sekä - **vuokra-ajan pituus**	4) tallelokeron vuokraajan ja sen käyttöoikeutetun täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos vuokraaja on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä tallelokeron yksilöintitieto ja vuokra-ajan pituus	4) tallelokeron vuokraajan ja sen käyttöoikeutetun täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos vuokraaja on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä tallelokeron yksilöintitieto ja vuokra-ajan pituus	
Jäsenvaltiot voivat harkita edellyttävänsä, että muiden tietojen, jotka katsotaan olennaisiksi, jotta rahanpesun selvittelykeskukset ja toimivaltaiset viranomaiset voivat täyttää tämän direktiivin mukaiset velvoitteensa, on oltava saatavilla keskitettyjen mekanismien kautta siten, että niihin voidaan tehdä hakuja	3)… tilin saldo, tilivaluutta ja kopiot tilinavausasiakirjoista; 4) tiedot tilitapahtumista vähintään edeltävältä kolmelta vuodelta: a) pyydetyn jakson alku- ja loppusaldo; b) arkistointitunnus tai muu yksilöivä tunniste; c) päivämäärä ja kellonaika; d) tapahtumatyyppi; e) summa tilivaluutassa; f) lähtevien maksujen vastaanottajan tilinumero ja nimi;		

	g) saapuvien maksujen lähettäjän tilinumero ja nimi; h) maksun viesti ja viitenumero		
	6) tiedot luotoista ja luottojen vakuutena olevasta omaisuudesta sekä henkilötakaajan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus		
	Lisäksi tiedonhakujärjestelmän kautta voidaan luovuttaa luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön asiakkuuteen liittyviä muita välttämättömiä tietoja.		

2. lakiehdotus, virtuaalivaluutan tarjoajat (keltaisella kansallinen liikkumavara)

Direktiivin 3 artikla (määritelmät)	**Laki virtuaalivaluutan tarjoajista**
18) ’virtuaalivaluutoilla’ digitaalisia arvonkantajia, jotka eivät ole keskuspankin tai viranomaisen liikkeeseen laskemia tai takaamia, joita **ei välttämättä ole kytketty lailliseksi maksuvälineeksi** vahvistettuun valuuttaan ja joilla ei ole samaa oikeudellista asemaa kuin valuutalla tai rahalla mutta jotka luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt hyväksyvät vaihdantavälineenä ja joita voi siirtää, varastoida ja myydä sähköisesti;	Tässä laissa tarkoitetaan: 1) virtuaalivaluutalla digitaalisessa muodossa olevaa arvoa: a) jota keskuspankki tai muu viranomainen ei ole laskenut liikkeeseen ja joka ei ole laillinen maksuväline; b) jota henkilö voi käyttää maksuvälineenä; ja c) joka voidaan siirtää, tallentaa ja vaihtaa sähköisesti;
19) ’lompakkopalvelujen tarjoajalla’ **yhteisöä**, joka tarjoaa palveluja yksityisten salausavaimien turvaamiseksi asiakkaidensa puolesta virtuaalivaluuttojen säilyttämiseksi, varastoimiseksi ja siirtämiseksi.”	5) lompakkopalvelun tarjoajalla luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka pitää virtuaalivaluuttaa hallussa toisen lukuun tai tarjoaa sen siirtoa taikka säilytystä
Direktiivin 47 artikla	
Jäsenvaltioiden on varmistettava, että palvelun-tarjoajat, jotka tarjoavat **vaihtopalveluja virtuaalivaluuttojen <u>ja</u> fiat-valuuttojen välillä**, sekä **lompakkopalvelujen tarjoajat ovat rekisteröityjä**, että valuutanvaihto- ja sekinlunastustoimistoilla sekä trusti- tai yrityspalvelujen	Elinkeinonharjoittaja saa tarjota virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluita vain, jos se on rekisteröity tämän lain mukaisesti virtuaalivaluutan tarjoajaksi. --

tarjoajilla on toimilupa tai että ne ovat rekisteröityjä ja että rahapelipalvelujen tarjoajat ovat säänneltyjä	Tässä laissa tarkoitetaan: -- 2) virtuaalivaluutan tarjoajalla virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskijaa, virtuaalivaluutan vaihtopalvelua ja sen markkinapaikkaa sekä lompakkopalvelun tarjoajaa; 3) virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskijalla luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka laskee virtuaalivaluutan liikkeelle; 4) virtuaalivaluutan vaihtopalvelulla luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka liike- tai ammattitoimintana: a) vaihtaa virtuaalivaluuttaa palveluna lailliseksi maksuvälineeksi tai toiseksi virtuaalivaluutaksi; b) vaihtaa virtuaalivaluuttaa palveluna muuksi hyödykkeeksi tai muun hyödykkeen virtuaalivaluutaksi; tai c) ylläpitää markkinapaikkaa, jossa sen asiakkaat voivat harjoittaa edellä a ja b kohdassa tarkoitettua toimintaa; --